

■ На храмове свято

Патріарх Філарет освятив неймовірної краси іконостас Катерининської церкви

Закінчення. Поч. на стор. 1.

— Робота над іконостасом тривала рік, — розповідає протоієрей Євген Орда, благочинний собору Великомучениці Катерини. — Іконостас виготовили за дуже короткий термін, зазвичай на таку роботу йде від двох до десяти років. Однак він зроблений дуже майстерно і подібних в Україні немає. Іконостас багатий на різьблену українську орнаміку. Всі ікони, вмонтовані в нього, — це копії ікон XVIII-XIX століть, що існували на теренах України.

Серед образів, які прикрашають витвір майстрів, — традиційний для церкви виноград. «Із винограду ми робимо вино. Воно використовується в обряді причастя, під час таїнства евхаристії вино перетворюється на кров Христову. Це символ тієї крові, яка була пролита Христом за нас», — пояснює отець Євген.

Зазвичай іконостаси покривають позолотою та сріблом. Однак цей планували зробити під колір слонової кістки, щоби зберегти структуру і забарвлення. Оздоблення надзвичайно складним та пишною різьбленням, іконостас має

красивий вигляд і без позолоти — вважають священики.

Кошти на виготовлення нового іконостасу виділили меценати, за сприяння народного депутата Сергія Березенка, Романа Мацюги Березенка та підприємця Романа Мацюги. Жертвували також і прихожани храму.

Після урочистої літургії Патріарх Української Православної Церкви Київського патріархату Філарет нагородив церковними орденами Сергія Березенка, Романа Мацюги та українських воїнів і волонтерів. Спількувались із журналістами, він поділився своїми враженнями від по-

дії: «Іконостас чудовий... Я не можу сказати, що ця подія надзвичайна. В Україні за роки незалежності побудовано більше трьох тисяч православних храмів. Народ зубожіє, але храм буде, бо розуміє, що храм — це святиня, де відбуваються відлучення гріхів і отримання благодаті».

Під час богослужіння в соборі було тісно, адже взяти участь у святому дійстві прийшло багато чернігівців. Після кількогодінного урочисто-молельного Патріарх Філарет звернувся до мирян із проповіддю: «Свята великомучениця Катерина — знатного роду. Вона була високоосвіченою і дуже вродливою жінкою. Христос явився Катерині, подарувавши перстень на знак того, що обрав її своєю нареченою. Катерина полюбила його дуже сильно, а відтак відмовилася від земних жеманств. Коли імператор дізнався, що вона сповідує не язичницьких богів, Катерину почали умовляти, аби принесла цим богам жертву. І влаштував диспут із мудрецами, які не визнавали християнства, але вона в цьому диспуті перемогла. За відмову служити язичницьким богам Катерину піддавали різним стражданям. Чому ж вона витерпала тілесні тортури? Тому що Божественна благодать дала їй сили...»

«Наші воїни, які захищають землю від агресора, вони смерті не бояться. І виникає запитання: чому? — продовжив проповідь патріарх Філарет. — Бо вони мають таку любов до свого народу, до рідної землі і своєї сім'ї, що готові віддати життя. І тут діє Божественна благодать. Так само вона діє, коли ми допомагаємо армії і тим людям, які постраждали на Сході України... Бо укріпляє силою духу того, на чиему боці правда. А сильним духом неможливо перемогти».

Вікторія ГАВРИК

■ Ювілей

Біле свято майстрів пера

Прекрасне, зворушливе літературно-мистецьке свято «Натхнені Придесенням» до сорокаріччя обласної організації Національної спілки письменників України влаштували у бібліотеці імені В. Г. Короленка. Надворі — снігові замети, холодне, однак на душі було по-весняному тепло й затишно. Так трапляється, коли бачиш щось хороше, справжнє, цінне.

От і до спільнського ювілею бібліотекарі та літератори поставилися неформально, постаралися на славу. Були й ошатно підготовлена книжкова виставка, і цікаві виступи, і почесні відзнаки, і чарівні пісенні вітання.

Сорок років тому до цієї ж зали (!) на заснування Чернігівської обласної письменницької організації завітали відомі й шановані українські поети, прозаїки, науковці з Чернігівщини та Києва. Отож проведення такого свята чотири десятиліття потому — дуже символічне.

Хвилююче мовчання присутні вшанували незабутніх літераторів, які відійшли у вічність, а в цей час на широкому екрані з'являлися їхні портрети. Це було дуже хвилююче.

Варто щиро подякувати директорів бібліотеки Інні Аліференко та фахівцям із відділу краєзнавства, зокрема Вікторії Солоників (до речі, саме вона вела свято) та Ірині Кагановій, за велику подвижницьку роботу, котра виконується тут для пропаганди української літератури і творчості письменників Чернігівщини. І робиться це постійно, невтомно, щодня, роками, десятиліттями.

Голова обласної письменницької організації Олена Конечна розповіла про її історію та сьогодення. Узагалі, свято ілюструвалося великою кількістю унікальних світлин — архівних і сучасних, а також фотопортретами нинішніх членів НСПУ. Дякувати Богові, маємо тут, на Придесенні, немало яскравих, талановитих літераторів. Це — Шевченківські лауреати Дмитро Іванов та Кость Москалець; лауреати премії імені Ернеста Хемінгуей, Людвіга Нобеля й багатьох інших міжнародних та національних закордонних нагород Сергій і Тетяна Дзюби.

Відомо широкому загалові читачів Михайль Ткач, Володимир Сапон, Микола Адаменко, Іван Просняк, Ва-

лентина Мастерова, Олена Печорна, Станіслав Маринчик, Любов Пономаренко, Віталій Леус, Олексій Брик, Ростислав Мусієнко, Ніна Ткаченко, Олександр Забарний, Олексій Крачило, Анатолій Шкуліпа, Ганна Арсенич-Баран, білоруска Лілія Черненко та інші письменники з Чернігівщини. В Австралії нині мешкає талановита землячка Олеся Білоцвіт. А з Росії переїхав жити до Чернігова видатний письменник Юрій Сбітнев.

Олена Конечна урочисто вручила подяки обласній науковій бібліотеці імені В. Г. Короленка, Чернігівській міській централізованій бібліотечно-інформаційній системі, Чернігівському літературно-меморіальному музеєві М. Коцюбинського, державному архіву, обласному історичному музею імені В. Тарновського, художньому музею імені Г. Галагана, Національному архітектурно-історичному заповіднику «Чернігів стародавній», тележурналістці Тетяні Миргородській, котра, до речі, наразі знаєма телефільм до сорокаріччя обласної письменницької організації.

Як завжди, прекрасно виступили Шевченківський лауреат, головний редактор обласної газети «Гарт» Дмитро Іванов, голова літературної спілки «Чернігів», головний редактор журналу «Літературний Чернігів» Михась Ткач, письменники і журналіст Олександр Олійник...

Артист обласного академічного музично-драматичного театру імені Тараса Шевченка Едуард Брагіда блискуче виконав пісні на вірші Дмитра Іванова, Станіслава Маринчика та Миколи Турківського. Всіх зачарували сестри Інна й Тетяна Чабан, яким улаштували овації за пісні на вірші Тетяни Дзюби — «Білі ангели» (музику створив Сергій Дзюба) та «Поштовий вагон».

Сніг лапатай — син слухняний віхолю. Полозки санчат — півусмішки. Ми з планети круглої в небо їхали. Звісно, білі ангели — діти трішки...

Гарна пісня — глибока і справжня! Я дивився в залу й бачив щасливі, одухотворені обличчя.

Сергій КВІТНИЦЬКИЙ

За останні роки грудень по-давна наїстаршому фестивалеві на Чернігівщині (29 років) зиму! І вже не треба писати, що серед розкислих снігів або похмурого мрячного дощу єдиним світлом у кінці тунелю цієї пори, коли до Новоріччя й Різдва ще так далеко, є феєрверк сценічних талантів, котрі приїхали до Молодіжного театру на такі завжди несподівані та зворушливі Вечори. Бо білий сніг, котрий (що є відкриттям «Деснянської правди») — зрідні менталітету сіверян, тобто нас, чернігівців, додав світла й фестивалю. І львів'яни, котрих любить дощ; і одесити, де і взимку весна; і кияни — там сніг на вулицях швидко тане від безлічі автовок, нарешті побачили біле свято зими, котре тільки прикрасило фестиваль та висвітлює всі його пресвітлі відчуття.

Отже, день перший. Львівський національний український драматичний театр ім. Марії Заньковецької. П'єса Романа Горак «Спогад про Саломею». Три прекрасні жінки, три народні артистки зішлись на цьому сценічному просторі. Відомий режисер Алла Бабенко і актриси Любов Боровська та Олександра Бонковська. До речі, вистава має відзнаки, дипломи і Гран-прі.

В основі сюжету, як пишуть про цю постановку, «історія взаємин видатної оперної діви Соломії Крушельницької та українського мецената Йосипа Білінського. У двох відомих українців було багато спільного, найголовніше — любов до свого далекого народу. Вона часто поверталася у рідні краї думками та концертами, він — віддавав усі статки на покращення там життя й підтримку культури. Але їхні долі переплелися лише у казці, такій, як ця вистава.

Творче та особисте життя Соломії Крушельницької є красивою, пісенною таємницею. Одна з її численних ролей — Саломея, дочка Іродіади, котра отримала за танок голову Івана Хрестителя. З легкої руки Оскара Уайльда автор музичної драми Ріхард Штраус трактував цей образ як найякравший вираз любові та грихопадіння людства. Можливо, між містичною біблійною дівчиною і молоддю співачкою, яка у неї перевтілювалася, є зв'язок не лише у схожості імен...»

Любов Боровська та Леся Бонковська розповідають: «Головне, що з нами в цій виставі працює Алла Бабенко, з якою ми створили немало робіт і на великій, і на малій сцені. З нею цікаво працювати. Вона — професійний режисер і дуже глибока й цікава особистість. Непересічна постає у режисурі».

Пані Леся: — Ми бачимо з Любовою граємо у виставах. Загрома, у «Благодійній Марті», «Домі Бернарди Альби». Ми — подружки, і у гримерці наші столики поруч.

— Пані Леся, то ви співали тільки-но так гарно?

— Я не дуже наважуюся співати Соломію. Тільки натяком... Ми й не граємо Соломію, лише позначаємо цю постать. Також «підштовхуємо» людей до її співу. Соломіїн голос звучить у фонограмі.

— А Соломія для вас хто?

Пані Леся: — Дивна фантазія. І реальність водночас. Люба вдягнена у концертний костюм Соломії. Я — в костюм, у якому, можливо, всевітній примадона співала партію Саломеї. Це символічно — дві Соломії — в опері й житті.

Пані Люба: — Ми просто хочемо показати чи зрозуміти, якою вона була. Є ставлення до ситуації. І припущення: як би воно могло бути, якби... Є історичний матеріал, і є фантазія про стосунки з людьми. Соломія була закритою й утаємниченою, непублічною. Тому народжується маса припущень. Вона наша землячка. Є пам'ятник оперній діві, театр опери і балету названий її іменем. Вона

■ Грудневі театральні вечори

Просто Жити...

«Спогад про Саломею»

«Головне, коли? (Розмова, якої не було)»

ходила тими ж вулицями, що ходимо ми...

— Бачили про Соломію Крушельницьку фільм художньо-документальний. Родина співачки зробила все, аби її талант відбувся. А як тяжко було примадонні, коли вона повернулася...

Пані Леся: — У радянські часи у Соломії Крушельницької відірвали всю власність. Вона не мала пенсії. І зовсім старенькою працювала, викидала. А якось повинна була прийти творчу атестацію. Сива висока пані, білий комірчик, аристократка з ципком, вона співала й доводила свій професіоналізм...

Стосунки Соломії Крушельницької та Йосипа Білінського — то окрема тема. Кохаючи одне одного, ці люди вирішили: вона буде все життя зарученою з мистецтвом і нестиме українську пісню й культуру у світі. А він відтак заручився з українським народом... Пан Йосип свого слова дотримувався. А пані Соломія таки вийшла заміж... І більше зі своїм коханям не бачилася ніколи. Але несли його в серці — як шпичак від троянди, як найсвітліше світло свого буття. І як найвитонченішу й найсміливішу казку, котра такою і залишилася...

День другий. Одеська театральна лабораторія «Театр на Чайній» це маленький, затишний приватний театр. У них невеликий, але дуже дружний і креативний колектив. Зала на 20 місць. Нещодавно вирішили відкрити й «велику сцену» — на 180 місць. Очкують своїх вдячних гляда-

чів у «великому просторі». Чому — «на Чайній»? Бо орендуєть приміщення колишньої чайно-фасувальної фабрики. А після вистави п'ють чай або каву зі своїми глядачами. Для «чайників» театр має свою мову, для них він напамперд — живе спілкування.

Вистава «Головне, коли? (Розмова, якої не було)» за Родіоном Білєцьким написана у жанрі трагікомедії. Принаймні так її назвав автор. А у вступі говориться: «Наше життя сповнене подіями, якими іноді хочеться поділитися з друзями, але завжди не вистачає часу, аби зупинитися і просто поговорити. А було би непогано хоча би раз, хоч коли-небудь...»

Усе це розповів Олег Шевчук — режисер вистави, яку глядачам показали актори Олександр Бойко та Вадим Головок.

Про що вона? Про те, що часто молодим людям нелегко зробити головний вибір у своєму житті, правильно розставити пріоритети. Це розмова двох друзів про життя, кохання, дружбу, справедливості. Тільки от одного з них уже немає на цьому світі...

А той, хто живий, не може собі пробачити, що, подзвонивши другові перед його несподіваною смертю, не знайшов бодай хвилики, аби поговорити з ним, хоч вони вже давно не бачилися...

Для режисера Олега Шевчука ця вистава символічна. Адже з ним теж трапилося така сама історія. Зустрівшись із давнім другом, которого

не бачив три роки, на вокзалі у Сімферополі, він не дуже то у зустріччю проїнявся. А друг, навапика, зрадів і запросив його до кав'ярні поговорити, згадати минулі дні. Але Олег квапився на електричку, пообіцяв назавтра подзвонити. «І що, не міг я поїхати наступною електричкою?.. — й до сі картасе себе Олег. — А вночі мене зателефонував брат друга і повідомив, що той загинув у автокатастрофі». Тому й вистава називається філософськи — «Головне, коли?»

У постановці герой запитує свого померлого друга: «А що там?» Той відповідає: «Сад, дім, пада дощ, і мокрі старі гойдалки...». А виявляється, то спогади з їхнього спільного минулого. Ігор запитує живого друга: «А навіщо це тобі? Ти живий. І живи, живи! Сьогодні й зараз! А там ти ще будеш...»

День третій. «Віслюк повинен бути худим». Вистава Київської академічної майстерні театрального мистецтва «Сузір'я» за Сергієм Довлатовим.

«Не треба ховатися від щастя, адже життя коротке, позаду океан народження, попереду — океан смерті, а наше життя — тільки вузенька смужка землі між ними».

Режисер вистави — Валерія Федотова, актори — Олександр Сугак, Костянтин Темляк та Анна Михайличенко.

Сюжет вистави комічний і абсурдний. Американський шпигун Джон Сміт прибув до Радянського Союзу зі зрозумілою метою, влаштувався на роботу до хімічестки. І раптом там знайшов своє щастя — кохану Надіюку. Біля нього «намалювався» ще один «новоспечений» друг — Тамбовський Вовк, головною рисою якого є людюлінолюбство. Так от, Джон Сміт вирішив задатися відповідним органом і не повертатися до Штатів. Але його відрадили на поруки до колективу хімічестки. Уся ця фабула комічна й нереальна. Але реальні оті рядки на початку про смужку землі і вічні океани космічних мандрів душі...

День четвертий ошасливив глядачів (і дорослих, і малих) виставою «Таракани» (режисер Костянтин Темляк) за Корнієм Чуковським. Це було опівдні. А увечері чернігівці побачили «Антигону» Жана Анрі, поставив її заслужений артист України Ігор Славинський. Усе це — теж подарунок від вищезгаданого «Сузір'я». Сюжет «Антигони», як і «Тараканища» — і класичний (у другому випадку — античний), і не зовсім, бо набуває інших фарб у виконанні молодих акторів, котрі живуть у нашому дуже непростому світі...

П'ятого дня глядачі знову мали змогу натішитися виставою відомого режисера Гюря Славинського «Секс-символ з Брайтон-Біч» (Київський театр «Актор»). Події відбуваються в сучасному Нью-Йорку. Молодий емігрант потрапляє під колеса машини законотрапняної американки. Історія набирає обертів після того, як суд винить свій вирок... А завершується все історією про вічні почуття.

Але головне, що дивним вітром далеких сузір'їв, чорних дірок, комет і планет, кілець Сатурна й сяєвом Чумацького Шляху пронизувало весь фестиваль — це спроба донести до нас усіх те, що жити щасливо, красиво, щиро, справедливо і ще хтозна-які треба не вчора, не завтра, а сьогодні. ПРОСТО ЖИТИ...

Людмила ПАРХОМЕНКО

■ Презентація

Діти присвятили «Паросток» захисникам Вітчизни

Цікава і зворушлива презентація відбулася в Чернігівській центральній бібліотеці для дітей імені Олександра Довженка. Побачив світ п'ятий номер «Паростка» — альманаху творів літературної вітальні «Іскринка», присвячений мужнім захисникам Вітчизни. Тож на святі були присутні тато загиблого на Сході України Сергія Нагорного — Михайло Іванович та Костянтин Степанець, який боронив рідну Батьківщину на Донбасі.

Упорядкувала альманах керівник «Іскринки» Ганна Маджуга, онук якої, Ярослав Маджуга (до речі, талановитий літератор та актор), хоробро захищав незалежну Україну, побувавши в самому пеклі війни. Ганна Іванівна — заступник директора Чернігівської міської централізованої бібліотечної системи по роботі з дітьми, велика подвижниця: що б вона не робила, завжди працює від душі, якнайліпше, тому її так поважають юні читачі.

«Нам, українцям, є за що любити свою Вітчизну, — наголосила Ганна Маджуга. — Вона має героїчну історію, давні, унікальні пам'ятки архітектури, чарівні, дивовижні краєвиди. А головне — тут мешкають хорощі, працелюбні люди, котрі у грізний час виконали свій свяятий обов'язок на полі бою. Коли ви прочитаете вірші та новели з цієї збірки, побачите чудові малюнки, то відчуєте хвилювання дитячих сердець за Батьківщину, її майбутнє. Авторі вболівають за долю солдатів-захисників. Адже всі ми пам'ятаємо геніальні слова Василя Симоненка: «Можна все на світі вибирати, сину. Вибрати не можна тільки Батьківщину».

Бібліотекарі активно співробітничать із учительською українською мовою та літературою Чернігівської ЗОШ №20 Марією Примоченко, котра виховала не одне покоління українських патріотів, небайдужих та обдарованих людей. Вона — постійна учасниця багатьох творчих імпрез, тож із задово-

ленням бере участь і в підготовці «Паростка».

«Ці твори дітей вражають щирістю, вони зворушують своєю відданістю, вірністю Батьківщині, ніжністю й водночас — мужністю та шляхетністю. І це радує, — відзначила Марія Сергіївна. — Наша школа постійно співпрацює з бібліотекарями. Вершиною такого плідного співробітництва є «Паросток». Учні ЗОШ № 20 беруть участь у конкурсі «Поетом чи прозаїком можеш ти не бути», який проводиться у школі, і найкращі роботи згодом друкуються у «Паростку». Такі гарні справи, які сприяють реалізації творчих здібностей дітей, — дуже важливі. Я вірю в нашу молодь, котра побудує міцну та щасливу державу».

З першого номера цього альманаху постійно опікується «Паростком» та «Іскринкою» Сергій Дзюба — письменник, заступник головного редактора газети «Деснянська правда», організатор обласного конкурсу для дітей та молоді. Немало творів юних літераторів надруковані на шпальтах улюбленої газети. Ось і цього разу Сергій Вікторович відзначив досить високий рівень авторів альманаху та юних художників — учнів Чернігівського навчально-реабілітаційного центру № 1, чий малюнок стали окрасою цього збірника.

А потім свої вірші та новели читали школярі: Роман Раско, Маріамна Попова, Анна Грищенко, Данііл Савченко, Анастасія Ворошило... Звучали прекрасні українські пісні у виконанні авторів альманаху. У залі практично не було вільних місць — стільки обдарованих дітей збіралось разом!

Бібліотекарі, педагоги, школярі щиро подякували депутатам Чернігівської міськради, виконавчому директору громадської організації «Чернігівський комітет захисту прав людини» Віктору Тарасову — небайдужому патріоту, який надав фінансову підтримку альманаху.

Сергій КВІТНИЦЬКИЙ